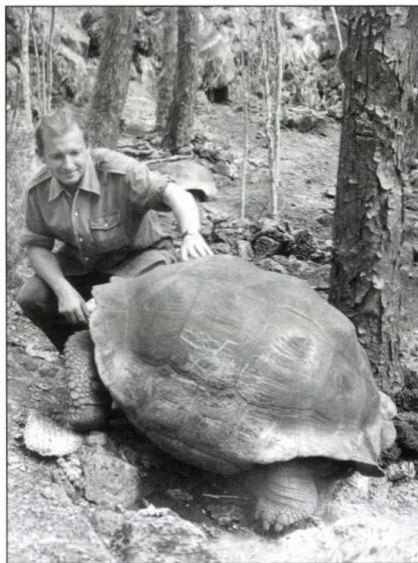

Érden az egész világ

Balázs Dénes – 3276 nap

Balázs Dénes neve már életében fogalommal vált. Kitartással, akaraterővel olyan dolgokat valósított meg, amik a hétköznapi emberek számára megvalósíthatatlannak tűntek.

Balázs Dénes Galápagoson egy óriásteknőssel

Utolsó nagy művét, a magánkiadásban megjelent *Életem-utazásaim* című könyvét már betegesen írta. A megjelenést már nem érthette meg. A halálos ágyán saját kezűleg aláírt, utólag beragasztott cédulákon volt olvasható siron túli dedikációja....

Karsztkutató geográfusként, nagyrészt önrőből, állami támogatás nélkül, hátizsákosan, szerény körülmények között bejárta a Föld legjelentősebb karszavidékeit. Kutatott sivatagokban, őserdőkben, magas hegyekben és távoli óceáni szigeteken. Eljutott Alaszka, Grönland és Izland jégvilágába. Felkereste Indonézia tűzhányóit és Japán lávabarlangjait.

Több esztendő küzdelem eredményeként 1983-ban ő hozta létre Érden a Magyar Földrajzi Múzeumot, ahol állást nem vállalt, de önzetlenül többet dolgozott, mint két-három fizetett munkatárs együttvéve.

Most a múzeum tetőterében kialakított, több mint 200 négyzetméteres kiállító térben láthatjuk az elindulás mozzanatait felidéző repülőtéri várót, a szerény expedíciós felszerelést, Beléphetünk a tudós érldigeti dolgozószobájába, ahol felesége, Sprincz

Vilma önzetlen hitvesi közreműködésével mechanikus írógéppel írta könyveit. Íróasztala fölött Körösi Csoma Sándort ábrázoló metszet... A nagy példakép adott neki erőt a legnehezebb élethelyzetekben, a gyakran nem könnyű megpróbáltatások elviseléséhez.

Munkái a klasszikus földrajzi-természet-tudományi ismeretterjesztés remekművei. A természet és a világjárás iránt rajongó nemzedékek nőttek fel ezeken a könyveken, s adtak reményt e sorok szerzőjének is, hogy a világ megismerése nem lehetetlen. Még akkor sem, ha a szocializmus időszakában hazánkfiainak évtizedeken át annak látszott... Leleményesség, kitartás, fáradhatatlan szervezőképesség, kapcsolatteremtő diplomáciai érzék, empátia és olthatatlan kíváncsiság jellemezte azt a szerény tudóst, akinek életműve nemcsak tiszteletet érdemel, hanem értelmes célú utazásokra is ösztönöz.

A kiállítás a tudós könyveinek újraolvasását sugallja gondolatébresztő tablóival, tárgyi emlékeivel, a barlangok világát és a trópusi őserdők birodalmát felvillantó, Sipos György és fia által készített emlékezetes diorámaival. A Szabadság-barlang felfedezője, a Karszt- és Barlang szakfolyóirat szerkesztője éppen úgy jelen van, mint az afrikai törzsek tagjai között dolgozó kutató, aki Gabon törzsi varázslóihoz éppen úgy közel került, mint a Namib-sivatag busmanjaihoz vagy Új-Guinea pápuáihoz.

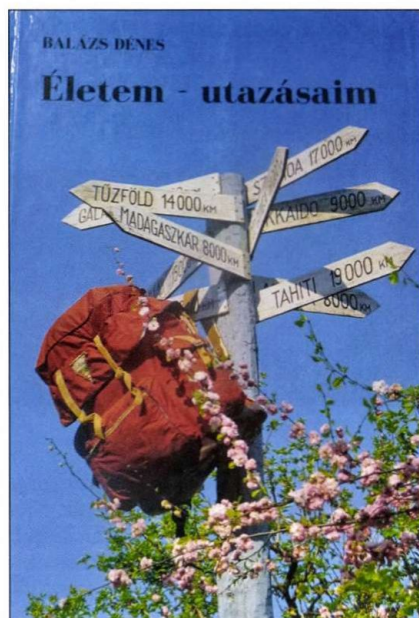
A 3276 expedíciós napot felidéző kiállítás emléket állít egy nem mindennapi embernek, aki tevés karavánt szervez a Tíbeszti-hegység szívébe, hogy a Soborom tűzhányó katlanának félelmetes utóvulkáni működését tanulmányozza. Ennek a ma is nagy kihívást jelentő szakmai feladatnak az érdekében három társával kölcsönautóval kelt át a Szaharán. Aki cikkcakkban járta be az Egenlítő mentén Afrika tájait, s hajósztoppal barangolta be az Indonéz-szigetvilágot.

A sokrétű, informatív anyag, a tablószo-vegek és fényképek Balázs Dénes könyveire, naplóira épülnek. Az időtálló idézetek nemcsak távoli tájakat jellemeznek, hanem azt a rendkívüli embert is, aki komplex módon látja a világ természeti jelenségeit, s céljai elérése érdekében minden személyes áldozatvállalásra és lemondásra képes. A kiállításon eltöprenghetünk, hogyan működik az alaszakai halfogó kerék, milyen ruhát viselnek a szépre fogékony grönlan-

di eszkimók, mit jelent a barlangi lávaképződmények kutatása, s milyen nehéz lehetett a 8 mm-es keskenyfilmfelvétel használata a paradunsztos amazóniai őserdőben.

Balázs Dénes nem ismert lehetetlent. Őt ember szorgalmas, tevékeny életét élve felfigyelt a geográfia kallódó tudománytörténeti értékeire. Megmentésük érdekében heroikus munkát végzett. Fáradhatatlanul kutatott, kilincselte, s emberi példát adott szakmászere-
tetből, önzetlenségből, közösségért végzett munkából. A földrajz és a világjárás szerelmei igazán otthon érezhetik magukat a múzeumi tetőtérben, mely Érd városa által elnyert Európai Unió pályázat révén készülhetett el.

A kiállítás kurátora, Lendvai Timár Edit számos kiváló szakembert bevonva, a Nemzeti Kulturális Alap pályázati forrásaival valósította meg negyedszázados álmunkát. Az életművet bemutató, az állandó kiállítás tablóinak magyar és angol nyelvű vándorkiállítás változatát Százhalombattán, Püspökladányban, és Keszthelyen tekinthették meg

Utolsó könyve

az érdeklődők. A jövőben a határokon túl, Erdélyben és a Felvidéken is az érdeklődők elé kerülhet ez a páratlanul gazdag és nemzetközi viszonylatban is egyedülálló életmű.

KUBASSEK JÁNOS